

Når bønder skal forstå noget om agurkesalat

Tinna Klingberg, udviklingskoordinator, Videnscenter for Demens, Aalborg Kommune

En skøn sommerdag dag sker det, der ikke må ske. Preben forlader plejehjemmet uden den chip, der ellers alarmerer personalet, når personalet går udenfor. Da man opdager, at Preben er forsvundet, skynder Marianne sig ud for at lede efter ham, for det er hende, han bedst kender og altid vil have med på sin gåtur. Det ser ud til, at Preben har sin GPS med sig. Da de endelig finder ud af, hvordan man søger GPS'en, viser det sig, at den er løbet tør for strøm og derfor ikke kan findes.

Dette er desværre hverdagen mange steder i landet, og derfor gik Aalborg Kommune i 2016 i gang med et projekt finansieret af penge fra værdighedsmidlerne. Opgaven var at se lidt ud i fremtiden på næste generation af demenssikring. Jeg deltog i projektet, hvor vi ville prøve at se, om vi kunne skabe ny viden og nye metoder til at imødekomme problematikken, hvor en person med demens bliver væk, og personalet ikke kan finde vedkommende. Projektet var et samarbejde mellem, Aalborg universitet, Ældre Sagen og Aalborg Kommune, og jeg vil i denne artikel dele mine oplevelser med den proces, vi har været igennem.

Vi allierede os med adjunkt Anders Kalsgaard Møller fra Institut for Arkitektur og Medieteknologi og begyndte at kortlægge vores udfordring. Det er her bønderne og agurkesalaten kommer ind i billedet. Som demens-fagperson ved jeg nemlig ikke meget om den teknologi, der ligger bag de forskellige teknologiske løsninger på dette område, og hvad der kan lade sig gøre, og Anders vidste i begyndelsen ikke meget om demens og de daglige udfordringer og overvejelser, som vi stod med i praksis på demensområdet. Det dejlige ved at arbejde sammen i en gruppe med forskellige fagligheder er, at man får stillet spørgsmål, som man slet ikke selv havde tænkt på, og det går begge veje. Der bliver sat spørgsmålstejn ved det, der ellers er underforstået, selvølgeligheder bliver tydelige, og i den proces skaber man ny viden.

Hvad var vores udfordring?

De produkter, der findes på markedet i øjeblikket til at imødegå vores udfordring med at sørge for dementes sikkerhed, er meget forskelligartede. Inden Preben kom på plejehjem, brugte han først sin mobiltelefon til at finde vej, men på et tidspunkt ville han gerne have en GPS, da han følte sig mere sikker på sine daglige gåture, når han vidste, at han kunne blive fundet, hvis han blev væk. Prebens hustru købte derfor en GPS til ham på nettet. Efter et stykke tid

blev hustruen bange for ikke at vågne, hvis Preben gik ud ved en fejl om natten, og de fik brug for en døralarm. Senere blev Preben indlagt akut på sygehuset, men der duede GPS'en ikke, fordi sygehuset var bygget i beton, og man derfor aldrig ville kunne finde Preben, hvis Preben bevægede sig rundt i bygningen. Desuden vidste personalet ikke, hvordan Prebens private GPS skulle bruges. På aflastningen i kommunen, som han kom på efter hospitalsopholdet, havde de også GPS'er, men det var en anden type end den, hustruen købte til Preben. Da Preben fandt den i lommen, tænkte han, at "det må være en fejl! Derfor lagde han den på bordet i fællesstuen. Ud over GPS'en fik Preben en chip, så personalet fik alarm når Preben forlod plejehjemmet for at gå en tur. Preben var ikke længere trafiksikker og havde derfor brug for støtte, hvis han ville gå tur udenfor. Preben gik nu rundt med en chip i skoene, en kaldeknop om halsen og en GPS i lommen.

Det er måske sat lidt på spidsen, men vores udfordring var de mange forskelligartede løsningsmuligheder, man støder på i løbet af et demensforløb både som dement, pårørende og personale. En dims er god til at lokalisere, en anden har god batterilevetid, en tredje er let at betjene og en fjerde kan bruges som telefon, men ingen af tingene kan det hele på en gang, og de kræver alle, at man som bruger kan sætte sig ind i den teknik, der styrer dem.

For eksempel syntes Prebens hustru, at det var rigtig smart med den petit, som Preben fik på aflastningen, så man vidste, om han forlod plejehjemmet, for derhjemme var der både hoveddør, bagdør og havedør. Hvis Preben også havde den petit derhjemme, var de fri for at have en alarm til hver dør. Personalet måtte forklare hustruen, at det kun virkede på plejehjemmet, fordi der var gravet ledninger ned hele vejen rundt om bygningen, der registrerede, når den lille petit passerede.

Drømmescenarium

Vi lavede derfor et "drømmescenarium" med Preben som udgangspunkt. Preben ville gerne kunne færdes uden for, uden at skulle bekymre sig om at blive væk. Derfor skulle han have en "dims" på sig, der skulle:

- Kunne finde Preben både ude og inde.
- Kunne bruges alle steder uden at der skal graves noget ned, installeres noget i Prebens hus, hospitaler eller på plejehjemmet.

- Være den samme og kunne bruges af Preben igennem hele sygdomsforløbet.
- Være pålidelig og driftssikker.
- Være nem at betjene.
- Ikke lades op. (minimere risiko for menneskelige fejl)
- Være vandtæt.
- Skal være nem at have/tage på
- Skal kunne indstilles til at give alarm ved forskellige områder.
- Skal give besked hvis den tages af.

Der skulle desuden være mulighed for at slå funktioner til eller fra alt efter hvad Preben havde behov for og hvad han gav samtykke til. Ligeledes skulle der kunne skiftes mellem, hvem der havde adgang til at kunne søge og hvornår.

Det var mange ting på en gang, og Aalborg Universitet gik i gang med at se på alle de produkter, der fandtes på markedet. Var der nogen, der kunne dette, og var der nogen der gerne ville samarbejde om at lave sådan en? Efter et lille intermezzo hvor vi talte om etik og jura, fik vi skærpet fokus på, hvad formålet skulle være, hvad teknologien skulle kunne hjælpe os med, og hvad man skal kunne løse med faglige og pædagogiske løsninger. Fokus forblev: Sikkerhed. Frihed til at gå og retten til at blive fundet.

Ligeledes gik AAU i gang med at lave et feltstudie af, hvordan teknologi blev brugt på plejehjem, og hvilke udfordringer det gav i hverdagen for personalet.

Det gav god viden om, at det er alfa og omega, at det skal være meget let at betjene og uden for mange trin i processen, så fejl undgås. Nu havde vi noget at arbejde videre ud fra.

Drømmescenariet bliver virkelighed

Netop på dette tidspunkt af processen, i 2017, blev det interessant. Helt uden om projektet meldte sig en ny spiller på banen. De havde ikke et produkt på markedet endnu, men de havde en god idé til en sporingsenhed, der stort set levede op til vores drømmescenarium, om vi i Aalborg kunne være interesseret i at høre om det?

Firmaet hed ACUBIT, og de havde brug for hjælp til at finde ud af, hvad et nyudviklet produkt skulle kunne for at passe til borgeren og kommunens behov. Vi havde brug for at få udviklet et produkt, der levede op til vores fremtidige drømmescenarium. Så vi påbegyndte et samarbejde.

Største danske OPI-projekt

Projektet blev til et af de største danske OPI projekt til dato. (OPI står for offentlig, privat, innovation). Ud over Ældre Sagen, Aalborg kommune og Aalborg universitet, kom ACUBIT og LSI med i projektet. LSI er en forening der hjælper offentlige institutioner og private virksomheder med at få udviklet produkter ud fra de behov, der er i det offentlige. Ligeledes blev Brønderslev, Hjørring, Jammerbugt, Mariagerfjord og Thisted Kommune inviteret med ind i samarbejdet, og ACUBIT samarbejdede med flere teknologiske firmaer om udviklingen af produktet.

Efter en række workshops og interviews for at afdække, hvad borgerens, pårø-

rendes og personalets behov er, fremkom en liste af ønsker til et færdigt produkt. Der var mange interessenter: borgere, pårørende, demenskoordinatorer, ledere, UCN, SOSU, professorer i medieteknologi i betjening og virkemåde, elektronik og antenne, ingeniører inden for software, mekanik og hardware.

OTIOM

Vi er nu så langt i projektet, at dimsen har fået et navn: OTIOM. Der er tale om en lille brik, der ser ud til at ville kunne løse en lang række af de udfordringer, der er der i dag.

- Lokaliserer hurtigt og præcist ned til +/- 2 m både inde og udenfor og niveaudelt.
- Batteritid på 1-5 år uden opladning
- Ikke behov for lokal infrastruktur
- Kræver kun enkle arbejdsgange
- Tåler maskinvask op til 60 grader
- Logisk og intuitiv betjening via app til smartphone
- Mulighed for individuel indstilling alt efter behov/demensstadiet

Brikken er udviklet og testet med stor succes i "laboratoriet", og den testes lige nu ude i "virkeligheden", og det ser utroligt lovende ud. OTIOM lanceres i oktober 2018.

Det er, og har været, en meget spændende proces. En proces hvor jeg har fået mere indblik i, hvad kan lade sig gøre og hvad ikke kan lade sig gøre; teknologisk. Der har været overvejelser om, hvad teknologi skal hjælpe med, og hvad skal teknologi ikke hjælpe med. **Skal** og **må** vi bruge et produkt, bare fordi det er opfundet? Det har også været en god oplevelse at være sammen med producenten om at udvikle et produkt undervejs. Det er ikke kun kommet til at handle om, hvorvidt produktet kan sælges, men mere om det er brugervenligt og stabilt i drift, og om det dækker behovet. Jeg ved i hvert tilfælde lidt mere om agurkesalat end jeg gjorde da vi begyndte.

I øvrigt; Marianne fandt hurtigt Preben, fordi hun kender ham så godt og ved, hvilken tur han godt kan lide at gå. Det vidste vikaren og den nye aftenvagt ikke.

